

CENTRE D'ESTUDIS DE L'HORTA NORD

C. E. H. N.

El dret a la bellesa

Un dels drets fonamentals de la societat post-industrial és, segons Richard Farson¹, el dret a la bellesa, i fa aquesta "proclamació" des d'una constatació: "La bellesa és una necessitat humana". El lector pot fer de seguida la seua translació de les paraules del Sr. Farson, i pensar en edificis malalts, en l'Horta acossada per la ciutat, en les deixalles de tot tipus escampades per tot arreu... Quantes vegades no hem opinat sobre l'aspecte del medi en què ens movem? Quantes vegades no ens hem quedat bocabadats davant el mal gust i la inoportunitat de construccions horribles?...

Si avui, a les darreries del segle XX, ens estem fent aquestes preguntes, i alhora ens "lamentem" de la pèrdua de certs elements propis del nostre paisatge rural i urbà, és perquè abans d'alguna manera s'ha donat una situació d'equilibri o de creixement racional. Sens dubte la capacitat de transformació del medi per part de l'home s'ha incrementat fins a cotes realment espectaculars, i això, unit a les actuals estructures de producció i socials, ens permet donar explicacions sobre el món on vivim.

Arribats a aqueix punt, és aquest model de desenrotlla-

ment positiu? A mi em sembla que, donades les conseqüències negatives que tots constatem, és necessari canviar algunes coses. Per al futur, li posem l'etiqueta "tercer mil·lenni" o "mític", tindrem que digerir molt bé les lliçons del passat... El repte dels actuals habitants del que queda d'Horta rau en actuar d'acord amb principis.

Quan la Constitució Espanyola (CE) parla del dret a la vida, dret fonamental, s'està referint, també, a l'activitat complexa que en cada ésser humà adquireix matisos i perspectives úniques i irrepetibles, determinats, entre d'altres, per elements

exters, dels quals va a dependre la riquesa de la pròpia vida personal. Dels que ja hi som és la responsabilitat de garantir que aqueixos "elements" puguin contribuir a enriquir l'existència de tots, els que hi som i els que hi vindran, i al mateix temps honrar als que van treballar per donar-nos el món que tenim, omplint de significació allò que anomenem civilització, i a la que tant de goig ens fa pertànyer.

La idea no és nova, l'home s'estima el seu medi, sempre s'ha identificat amb un paisatge, la interacció ha existit. I si ara aqueix medi es veu amenaçat per l'activitat humana, els poders públics han d'actuar amb fermesa. La CE també és clara al respecte, al proclamar el "dret a disposar d'un medi ambient adequat per al desenvolupament de la persona" (article 45.1.) i l'obligació dels poders públics de "garantir la conservació i promoure l'enriquiment del patrimoni històric, cultural i artístic dels pobles d'Espanya" (article 46). Aqueixos principis han de ser tinguts en compte quan es faça una carretera, quan es planegi la construcció d'un edifici, per derrocar allò que mai no hauria d'haver estat construït, per a no deixar urbanitzar més zones d'horta, per a recuperar tots aquells edificis que formen part del patrimoni i s'estan caiguent... Per què no dignifiquem el que tenim? Per què no aprofitem el que ja s'ha fet?

El problema s'agreuja consi-

derablement quan els propis poders públics promouen "accions" o "polítiques" que atempten medularment contra aqueixos fonaments de la nostra societat. A tots ens vénen a la memòria uns quants casos. Aleshores la indefensió dels ciutadans abasta graus preocupants en un sistema que s'anomena democràtic, i acaba, massiva vegades, en manifestacions testimonials, en malestar que es tradueix en frustració i en silenci carregat d'impotència.

Em sembla que és moment de reivindicar el dret a la bellesa, el dret al paisatge, el dret, en definitiva, a viure en un món estèticament bell, net, respectuós amb la naturalesa i la memòria dels nostres avantpassats. Si la vida comporta dificultats per a tots, no ho fem més difícil encara. El progrés no consisteix en poder arribar amb el nostre automòbil particular a tots els racons de la geografia, ni tampoc en deixar senyals del nostre pas victoriosos a cada lloc que visitem. Si alguna cosa dona sentit a l'obra de l'home és el respecte per la naturalesa i pel seu proïsme, la conservació del patrimoni natural i cultural beu d'aqueixes fonts.

Alexandre Ros i Ros

Coordinador de la Comissió de Catàleg Monumental del Centre d'Estudis de l'Horta Nord

¹ Citat per Lluís Racionero, *Del paro al ocio*, pàgs. 141-142. Ed. Anagrama, 1988, 12.^a

La llengua

Una llengua

- No és de dretes ni d'esquerres.
- No és burgesa ni proletària.
- No és feixista ni comunista.

La llengua és l'instrument natural amb què els homes es manifesten i comuniquen. Per això, tota activitat humana, i de manera particular tota realització cultural, té necessitat essencial i insubstituïble -i, per tant, té el dret indiscutible- d'expressar-se en el seu vehicle normal, és a dir, en la seua llengua.

Una cultura traduïda és una cultura falsificada.

Una cultura muda és una cultura morta. Per això, la manera més eficaç de defensar una llengua és parlar-la i escriure-la a tot drap. Car una llengua és, primàriament, per a ser parlada i escrita.

Sense això, tot el restant no passa d'un eixorc i suïcida "sano regionalismo" en profit de la cultura colonial.

No mancarà qui es pregunte si té cap interès per a la resta del món que es parle una llengua més o menys.

Això es com demanar si els parlants d'aquesta llengua, per minoritària que siga, culturalment serveixen per alguna cosa més.

En altre temps que la llengua parlada ho era tot, un idioma podia passar-se de l'oficialitat i de tota política normalitzadora. Però, avui, amb tant de paper imprès, amb tanta burocràcia, amb tants mitjans de divulgació massiva, sense una política normalitzadora, una llengua minoritària és debat impotent en una defensiva desesperada; avui, negar a una llengua la normalització és condemnar-la a mort.

Joan Lluís Sanchis
Ser València
Nau Llibres
València, 1991

auto escuela **CARRAXET**

AHORA al **0** % de interés en **1** año

C/ Coret y Peris, 3. Tel.: 185 63 30
46120 ALBORAIA

Avda. Ausias March, 8 • Tel. 185 99 50 • ALBORAIA